

Z E D N E

Plenární schůze notářů pražského komorního obvodu konala se v Praze dne 3. března t. r. za předsednictví presidenta Dra Culíka a za účasti delegátů všech notářských komor v republice. Předmětem jejím bylo zaujmouti stanovisko k rozeslané osnově zákona o zárukách a depozitech veřejných notářů, o podpůrném osobním ručení blízkých osob, o záručním fondu a o zastupování veřejných notářů.

Předseda, uvítav všechny přítomné a zejména delegáty cí-zích komor, věnoval vřelý projev uznání, lásky a oddanosti panu presidentu republiky, Dru T. G. Masarykovi, k jeho vzácnému životnímu jubileu, a za spontánního souhlasu všech přítomných odeslal panu presidentu republiky pozdravný a holdovací telegram všeho notářstva.

Na to referoval předseda stručně o dosavadním postupu prací na této osnově, o němž jsme referovali již v čísle minulém. K návrhu Dra Zmeka probral jednatel Spolku notářů čl. I., Dr. F. Janatka, stručně celý obsah nové osnovy.

Osnova ta jest přepracováním původní osnovy, o níž bylo referováno již v minulém čísle tohoto časopisu; jest rozšířena o 2 články, totiž o článek I., který obsahuje úpravu názvu na »veřejný notář«, a o článek VI., který upravuje zastupování veřejného notáře kandidátem notářství, konajícím u něho praxi. Proti původnímu znění jsou články o zvýšení kaucí (II.), o depozitech (III.) a o podpůrném ručení blízkých osob (IV.) změněny celkem nepatrně. Čl. V. o záručním fondu za depozita jest však změněn dosti podstatně. Záruční fond, jednotný pro celou republiku, má být samostatnou právníkou osobou, a spravovati jej má pětičlenný správní výbor, volený presidenty všech komor. Tento fond má sloužiti na úhradu zpronevěřených deposit, pokud se úhrada jich nestane ze jmění veřejného notáře ani z jeho kauce. Nárok na náhradu však neprislíbí deponentům, kteří svěřili notáři depositum, aby unikli svým soukromým či veřejnoprávním závazkům, nebo kteří umožnili zpronevěru vlastní hrubou nedbostí. Do tohoto fondu musí každý notář platiti roční příspěvek, který důvodová zpráva kalkuluje ročně na 4.000 Kč, a to až do výše jedné třetiny své kauce, tedy do 16.666 Kč. Kdyby však jmění záručního fondu nestačilo k úhradě všech defraudací, může ministr spravedlnosti k tomu cíli vyvlastniti poměrnou část všech notářských kaucí, nejvýše polovici, a to i opětovně; veřejní notáři jsou v takovém případě povinni své kauce doplniti na původní výši ve lhůtě, kterou stanoví ministr spravedlnosti, nejdéle však do tří let, jinak pozbudou notářství. Kdyby pak ani toto opatření nestačilo k úhradě všech defraudací, může ministr spravedlnosti naříditi, aby všichni notáři odvedli do určité lhůty potřebné částky na uspokojení všech nároků; tyto částky mají být odpustňovány podle základu výdělkové daně jednotlivých notářů.

Záruční fond má vyhrazen postih na náhradu vyplacených částek jak proti notáři-defraudantovi, tak i proti osobám za něho ručícím podle čl. IV. Dosáhne-li jmění fondu výše jedné třetiny všech notářských kaucí a pokud neklesne pod tuto výši, může být upotřebeno přebytků se souhlasem ministra spravedlnosti na podporu bývalých notářů a kandidátů notářství, nemajetných a výdělkově reschopných, jakož i vdov a sirotků po notářích a kandidátech.

Celé ustanovení tohoto článku o záručním fondu může být suspendováno po dobu, po kterou všichni veřejní notáři budou pojištěni proti škodám, k jejichž úhradě jest záruční fond určen. Taková pojišťovací smlouva podléhá ovšem předběžnému schválení ministra spravedlnosti.

Podle čl. VI. může veřejného notáře zastupovati každý kandidát notářství, konající u něho praxi, při přípravě úředních prací, úmrtních zápisech, zapečetění pozůstalosti a při dražbách věcí movitých; kandidát, který vykonal již praktickou zkoušku, může být notářskou komorou zmocněn, aby veřejného notáře zastupoval, je-li tento jinak zaneprázdněn, i při inventurách, pojednávání pozůstalosti, dobrovolných odhadů a dražbách, a má-li alespoň tříletou praxi, i při legalizacích, vidimacích a protestacích. Veřejný notář ručí ovšem za jednání kandidátovo celým svým jměním.

Čl. VII. obsahující ustanovení společná a závěrečná, stanoví zejména povinnost, aby veřejní notáři uhradili podle tohoto zákona i všechny defraudace, které vznikly po 1. lednu 1932 a nejsou dosud uhrazeny.

Po té dal předseda ihned přečísti projev notářské komory pražské, který byl jednomyslně přijat na včerejší komorní schůzi, a který jako připomínky k osnově má být zaslán ministru spravedlnosti. Ke všeobecné žádosti uveřejňujeme tento projev v plném znění:

Notáři v zásadě souhlasí se změnou názvu dle čl. I., se zvýšením kaucí dle čl. II., s úpravou agendy depositní dle čl. III., s osobním ručením blízkých a j. osob dle čl. IV., a se zastupováním notářů kandidáty dle čl. VI. Výhrady zde činěné týkají se pouze úplnějšího a účelnějšího propracování některých ustanovení, jakož i zmírnění některých nemístně přísných sankcí, a jsou uvedeny níže.

Rozhodně však odmítají notáři ustanovení o rozšíření objektivního rozsahu ručení notářských kaucí dle čl. II., dále celé kolektivní ručení způsobem, uvedeným v čl. V., a zpět-nou účinnost tohoto kolektivního ručení dle čl. VII. Navržená koncepce těchto ustanovení jest nejen pro notáře velmi nespravedlivá, odporující přímo základní pojmové náplni každé právní formy, nýbrž i nesociální, vyhrazující povolání notářské jen zámožným vrstvám, které jsou s to hraditi zvýšená a nikterak nelimitovaná nová finanční břemena.

Příkrá a ponižující ustanovení tato nejsou ani odůvodněna, vždyť notářstvo samo jako jediný ze všech stavů osvědčilo v případech zpronevěr skutkem kolegiální solidaritu, dobrovolně uhradilo škody, vzniklé defraudací Kučerovou v Rych-nově nad Kněžnou, učinilo opatření, aby byly uhrazeny i později se vyskytnuvší případy, a samo navrhlo dostatečná opatření k zamezení jakýchkoliv škod v budoucnosti.

Ustanovení osnovy vycházející z nebezpečné preasumpce kolektivního ručení za škody, způsobené trestným činem jednotlivce. Tím se zavádí dosud neznámé generalisování viny na celý stav, a zodpovědnost za trestný čin a následky z ní vyplývající se přesouvají na všechny naprosto bezúhonné, poctivé kolegy provinilcovy — tedy zjev s jakým se neshledáváme u žádného jiného stavu, jaký je dosavadnímu našemu právnímu řádu úplně cizí, a s jehož obdobou se nesetkáváme ani v zákonodárství jiných států. Také by toto ustanovení v soukromoprávním styku mezistátním prestiži našeho státu velmi málo prospívalo! Toto přesouvání viny, jež se musí každého poctivého muže co nejtíže dotknouti, se nezavádí jen pro tuturo pro nastávající adepty našeho stavu, — kteří by s touto skutečností musili počítati, než se pro vstup k notářství rozhodnou, — nýbrž postihuje ihned všechny notáře dokonce se zpětnou účinností, imputující jim spoluvinu zločinu, na kterém neměli nejmenší účasti, ba o kterém neměli ani vědomosti, ukládající jim za zločin jimi nespáchaný těžký peněžitý trest, a ohrožující i do budoucna jakoukoliv jistotu jejich jmění, nahospodařeného pro zabezpečení existence jejich samých a jejich rodin.

Kolektivní ručení může se vztahovati jen na škody nezaviněné, způsobené vyšší mocí nebo náhodou, nebo zaviněné nejvýše opomenutím povinné péče; ve všech těchto případech jest principem veškerého pojišťování. Ukládati však autoritativně stejné ručení i za škody způsobené komisiivním deliktem jednotlivce považujeme za povážlivý justiční omyl, poněvadž tu není žádné příčinné spojitosti mezi vinou a trestem. Nejde ani o culpa in eligendo, vždyť na ustanovení onoho defraudanta neměli notáři žádného vlivu. Jak mohlo by být požadováno ručení za osoby, které ministr spravedlnosti jmenuje notáři nebo soud ustanoví substituty uprázdněných míst i přímo proti návrhu komory? Vždyť komory nemají dosud a nemohou se domoci ani práva presentačního, ba ony ani nemohou s účinkem odepřítí zápis nevhodného kandidáta do seznamu kandidátů notářství, ježto rekursní soud takové zamínutí zpravidla zruší, čímž i tuto možnost obrany stavu proti nežádoucím žvlům jim odnímá a výběr jen nejlepších adeptů zneumožňuje. A tak jsme stále svědky toho, že stav, jenž jest nositelem veřejné víry, se stává útočištěm též oněch právníků, kteří se jinde pro nedostatečné schopnosti a způsobilosti uplatniti nemohou, a k notářství se uchylují jen proto, že se jim jejich dosavadní praxe do praxe notářské v plném rozsahu započítává.

Notáři nemohli by tudíž přijmouti toto autoritativní přesunutí odpovědnosti i náhrady škody ze zločinu svého kolegy jako zasloužený trest, nýbrž jako násilný zásah do nabytých práv, který bude u nespravedlivě poškozených buditi pocit křivdy, utrpného násilí, jakým de facto tato autoritativní exproprie části jmění notářova nesporně jest, a tím ubíjetí vědomí spravedlnosti a mravnosti. Přímo zákonem by se zde tedy dekretovalo zlo, které ovšem plodí a bude vždy ploditi zase jen zlo.

Tyto následky měly by býti odměnou za šlechtnost a dobrou vůli, kterou notáři projevili a osvědčili skutkem již v případě Kučerové, a kterou hodlají — setkají-li se ovšem s dostatečným porozuměním vlády a zákonodárných sborů — osvědčiti i v případě Patschové.

Máme též důvodné obavy, že veliký záruční (správně uhrazovací) fond, jenž by měl podle této osnovy býti zřízen, dále demoralisující přesunutí odpovědnosti na celý stav a naprostá nejistota notářova jmění budou jednak u slabších charakterů opakování zpronevěr spíše podporovati, poněvadž vědomí vlastní zodpovědnosti povážlivě oslabují, jednak budou u nespravedlivě poškozených bezúhonných kolegů vzbuzovati vědomí bezpráví a bezmocnosti proti těmž, tedy nespravedlivosti právního řádu, kteréž jest s to i jejich vlastní poctivost strašlivě ohroziti.

Právně je tedy navržené kolektivní ručení v přímém rozporu se zásadami spravedlnosti i morálky.

II. Taktéž nesrovnává se ani se základními principy hospodářskými, jestliže zákon ukládá určitému stavu nová a vysoká břemena, aniž se současně stará o možnosti jejich úhrady.

Navržená osnova přinesla by nám nejen velké jednorázové výdaje, nýbrž i značně vysoké opětovné platy bez jakéhokoliv limitu, předem nekalkulovatelné, a tím úplnou nejistotu notářova jmění:

V čl. II. nařízené jednotné zvýšení kaucí postihuje zvláště tíživě ony sociálně slabé, kteří si dosud na svých místech nemohli ušetřiti 50.000 Kč na novou kauci, která se proti dosavadní zvyšuje ve většině případů 25krát. Pojištění proti povinnému ručení na 50.000 Kč stojí dosud cca 500 až 700 Kč. Bude-li však objektivní rozsah tohoto ručení rozšířen i na nároky z kolektivního ručení podle § 15, odst. 4., jest otázkou, zda pojišťovny přijmou takové pojištění vůbec, a v kladném případě za jak vysoké premie. Jednáme v tomto směru již delší dobu s předními velikými pojišťovacími ústavy, avšak do dnešního dne jsme neobdrželi dostatečných ofert, ježto risko se zdá pojišťovná za daných předpokladů velmi značně. Nezavazné projevy, jakých se nám dosud dostalo, předpokládají roční premie na takovéto pojištění kauce nejméně 1.200 Kč, při čemž ještě počítají s limitováním riska, čehož však osnova postrádá. Dlužno tedy předem vyčkati vyřešení této otázky, poněvadž při nemožnosti tohoto pojištění jako náhrady za složení kaucy by mnoho notářů bylo v důsledku kruté sankce zbaveno místa. Na zápůjčky spoléhati nemohou, když pro naprostou krizi úvěrovou nelze sehnati ani malých zápůjček do prvního pořadí na nejlepší hypoteky, a nad to notář v důsledku navrženého zákona by se stal dlužníkem velmi nejistým.

V čl. III. nové depositní knihy (deníky a hlavní knihy) znamenají nejen nové výdaje jednorázové, nýbrž i stálou nákladnější manipulaci s nimi. Příslušná ustanovení osnovy dlužno doplniti ustanovením, že tyto knihy jakož i zápisy do nich činěné a stvrzenky z nich vydávané jsou kolku a poplatku prosty, poněvadž tyto nové předpisy slouží jen zájmům veřejným, totiž ochraně občanstva před zpronevěrami a umožnění stále evidence a řádné kontroly všech deposit. Jinak znamenalo by nové ustanovení zase jen ztížení konkurence notářů s advokáty a jinými depositáři, kteří podobných předpisů nemají. Kromě toho předpokládá tento článek zvláštní odborné revize deposit, tedy zvýšený náklad komor a tím i vyšší komorní příspěvky.

V čl. V. a VII. ukládají se notářům:

a) Úhrada zpronevřených a dosud neuhrazených částek není dosud známa, a rovněž nevíme, nejsou-li některé případy latentní; podle dosavadních zpráv kalkulujeme na každého notáře stejnou náhradu as 5 až 8.000 Kč, které by tedy byly notáři ihned a definitivně vyvlastněny.

b) Příspěvek každého notáře do záručního fondu ve výši jedné třetiny kaucí, tedy 16.666 Kč 70 h; i když snad jednou by notář nebo jeho dědicové obdrželi tento příspěvek zpět, ztratí přece úroky za celou dobu notářova úřadování, tedy při dnešní obecné výnosnosti všech ukládacích papírů něco přes 5% cca 850 Kč ročně.

c) Možnost vyvlastnění polovice kaucí ministrem spravedlnosti pro úhradu zpronevěr, a to i opětovně bez jakéhokoliv omezení; to by ovšem znamenalo naprostou nejistotu notářova jmění a jeho úspor, které si nahospodařil k zabezpečení vlastní rodiny.

Otázkou úhrady těchto břemen se však osnova vůbec nezabývá, odbývajíce v důvodové zprávě tuto kardinální premisu

ien povrchním poukazem, že notáři spíše unesou škody plynoucí z trestného jednání svého druhu v povolání, než osoby postižené. I když — jak rádi konstatujeme — osnova sleduje nejlepší úmysl zachovati důvěru stavu notářskému, musíme vytknouti, že přehlídá dnešní skutečný stav našich poměrů resp. dokumentuje nedostatečnou informovanost v tomto směru, kteréž ostatně nasvědčuje i nepřipadné srovnání nás s notáři francouzskými a italskými. Tito notáři mají zákonem přesně vymezen a proti jakékoliv konkurenci chráněn široký obor působnosti listinné, osvědčovací, pozůstalostní a sirotčí, tedy úplný monopol a přímus agendy. Regionální záruční fondy mají dosud uzákoněny pouze notáři francouzští, avšak jejich kanceláře mají proti našim povahu podstatně jinou, jsouce zděditelná a převoditelná podobně jako u nás kanceláře advokátní, a mimo to skutečná náhrada škody lpí tu především na postiženém notářském místě, takže nepostihuje bezúhonné kolegy.

My však takového zajištění agendy nemáme, a naše důchodové poměry nejsou již dávno takové, jaké byly v krátké době přechodné konjunktury. Dnes jest celá řada míst, které v pravém slova smyslu jen živoří. Ale i lepší a ve své kanceláře musí dnes dobře počítati a šetřiti, kde se dá, nemají-li přikročiti k radikálnímu snížení režie a propouštění personálu, čili rozmožňovati řady nezaměstnaných a ztěžovati tak všeobecnou situaci státu. Pokles agendy ve všech kancelářích jest přímo zárážející, a hlavní příčinou jeho jest naprostá nedostatečná právní vybavení našeho notářství, které za republiky nebylo dosud vůbec zlepšeno, naopak, spíše bylo zhoršeno. Agenda notářů a z ní plynoucí příjmy se v poslední době značně ztenčily nejen v důsledku všeobecného omezení právního a hospodářského života a zhoršení platební způsobnosti klientely, nýbrž hlavně v důsledku konkurence advokátů a pokoutníků nejružnějšího druhu, kterážto konkurence je proti dřívější daleko intenzivnější a těžce zasahuje i nejvlastnější obory naší působnosti, v nichž pomalu budeme již jen pabčkovati.

My nemáme výlučné agendy listinné, neboť:

1. Podle judikatury Nejvyššího soudu i obligatorní forma notářského spisu, nařízená zákonem pod neplatností právního jednání, může býti nahrazena pouhou solenisací podle § 54 not. řádu za malou odměnu. I vykonatelnost podle § 3 not. řádu se přiznává listinám toliko solenisovaným, a to i v osnově nového notářského řádu.

2. Soudy přijímají a knihovně provádějí i soukromé listiny o vyloučených smlouvách svatebních, jen formálně označené jako smlouvy postupní pod podmínkou uzavření sňatku, a zakonodárce tento postup trpí, třeba že při něm jest občanstvo cítěně poškozováno zbytečnými vysokými sazbami poplatkovými místo daleko nižší sazby pro snoubence při smlouvách svatebních, a zbytečnou dávkou z přírůstku hodnoty nemovitostí.

3. V § 8 osnovy nového advokátního řádu jest sepsování listin prohlášeno přímo za povolání advokátů, kdežto notáři jsou podle dosavadních zákonů i podle osnovy nového notářského řádu toliko oprávněni listiny sepsovati.

4. Nejsme nikterak chráněni proti pokoutníkům, kteří dnes vyhotovují a provádějí smlouvy tržové o nemovitostech a živnostech, smlouvy pachtovní, nájemní, zápůjčkové atd., jakož i podání všeho druhu, jejichž nedostatečnou stylisací poškozují ovšem v první řadě neuvědomělé občanstvo, a tím, že podle možnosti sepsují místo řádných listin jen svědecké zápisy dle § 19 zák. č. 54/1925, jakož i že své zisky z pokoutnictví nepřiznávají k zdanění, poškozují o vysoké částky na poplatcích a daních i stát. Pokoutnictví kvete zejména v řadách realitních a jiných zprostředkovatelů, kteří při své zpravidla 4% odměně z hrubé ceny (!) si mohou pro tuto činnost vydržovati i jakž takž kvalifikovanou sílu, když sami pro své povolání žádného zvláštního vzdělání nemají a nepotřebují. Tito zprostředkovatelé nabízejí v křiklavých celostránkových insertech bezplatné vyhotovování smluv a podání jako svou službu zákaznicku, a my jsme proti nim bezmocni, poněvadž ministerské nařízení z roku 1857 jest proti pokoutníkům naprosto nedostatečné, všechny kroky, které podle téhož podnikáme, končí naším neúspěchem, a skutečného zákona, který by nám skýtal řádnou ochranu, se nemůžeme domoci.

My nemáme dále výlučné agendy osvědčovací, poněvadž téměř ve všech úkonech s námi konkuruje soud, a to přímo nekale a nejen u stran chudých resp. při punktech malých. Proč do dnešního dne není na př. uzákoněno, že soud legalisuje pouze prohlášení týkající se osobních

poměrů a majetkoprávní listiny a podání jen do určitého limitu, na př. do 10.000 Kč, nebo proč aspoň se pro vyššího punkta nestanoví poplatek stejný jako u notáře? Co tím uchází státu pokladně příjmu! A jestli snad sociálně spravedlivé, aby na př. chudá dělnice platila za legalisaci vojenského svatebního reversu svého ženicha stejně tolik jako bohatý za legalisaci své statistické smlouvy?

My nemáme dále ani nárok na pevný příděl soudních komisí, které jsou nám přikazovány zpravidla jen podle libovůle referenta, a ještě si mohou strany projednávat pozůstalosti samy, důsledkem čehož nám téměř každá lepší pozůstalost unikne. A k dovršení naší potupy jsme byli ještě podrobeni aktuárům, tedy neprávnikům, kteří přezkoumávají naši práci a určují nám za ni odměnu!

My nemáme konečně ani nikterak chráněn svůj nárok na zákonnou odměnu; podle § 35 not. řádu nesmíme žádaný úkon odepřít, podle § 176 not. řádu však nemůžeme žádati zálohu na odměnu, toliko na hotové výlohy. Důsledkem toho jest dnes mnoho odměn zcela nedobytných, nebo aspoň zamrzlých (u zemědělců a pod. podle zákonů o odkladu exekuci). Notáři sami však nároku na obdobné moratorium nemají, oni musí všechny své závazky platit ihned a nikdo jim nečeká. Také se přehlíží, kolik nových resp. zvýšených břemen již přibýlo notářům od převratu, zejména sociálních dávek za zaměstnance! Při tom však notáři sami nemají žádného pensijního pojištění ani jiného podobného zajištění, a jsou se svými rodinami odkázáni toliko na své úspory, které by jim navrženým zákonem byly úplně ohroženy.

Tak vypadají ve skutečnosti práva a dnešní situace notářů! A do budoucna pohlížíme s vážnými obavami, poněvadž práva jiných stavů se na náš úkor stále rozšiřují, kdežto nám se ukládají jen nové povinnosti, totiž jedná další platy, jednak omezování a ztěžování dosavadní agendy.

III. Také nesmí se přehlížeti, že uvalením dalších ohromných platů, které tato osnova s sebou nese, uzavřelo by se povolání notářské adeptům chudým, třeba sebelépe mravně i odborně kvalifikovaným, a stalo by se jen výsadou bohatých, kteří by si mohli veřejnou víru takto kupovati. To by bylo nejen nesociální, nýbrž i nejvyšší nezdravé pro notářství, a jsme přesvědčeni, že by to znamenalo konec notářství i notářstva. Jakákoliv kastovní privilegovanost povolání a stavu notářského nesrovnávala by se ani s principy demokracie.

IV. Zpronevěrami a jim podobnými majetkovými delikty byly postiženy snad úplně všechny stavy a vrstvy: úřady státní i samosprávné, soudy, peněžní ústavy, advokáti, duchovní, korporace a organizace všeho druhu, strany politické atd. Souvisí to s všeobecným poválečným uvolněním mravů, požitkářstvím a snahou rychle se obohátit i způsoby nezákonnými, jak správně vystihuje důvodová zpráva. Dosud však se nevyskytl a u žádného stavu myšlenka, že by náhrada škody mohla být požadována od poctivých kolegů, a to ani u úředníků, kteří rovněž požívají veřejné víry a spravují deposita, a kteří, jakož i jejich manželky a rodiny požívají proti notářům pensijního zajištění. Také žádný stav netvoří si pro podobné případy uhrazovací fondy, a byla by podobná ustanovení skutečně jen cdiosným privilegiem stavu notářského. Všeobecný fond pro ztráty mají pouze peněžní ústavy, do tohoto fondu však neskládají část svého jmění či svých příjmů ústavy samy nebo jejich orgány, úředníci a zřízenci, nýbrž fond tento se tvoří z 3%ní srážky na úrocích ze vkladů, běžných účtů atd., tedy z příspěvků deponentů.

Přijímání a uschovávání deposita jsou oprávněni též advokáti; oni však nemají ani v dosavadních advokátních řádech, ani v osnově nového advokátního řádu podobných ustanovení o nějakém fondu, ba oni nemají ani tak striktních předpisů depositních a přísných sankcí, třebaže mají daleko větší příjmy agendy než notáři. A přece zpronevěř v řadách advokátů bylo daleko více než u notářů, a o náhradu poškozeným se nepostaral nikdo.

V. My sami nechceme dopustit, aby občanstvo bylo zpronevěrou notáře poškozeno; cíle tohoto hledíme však dosíci především vhodnou prevencí a nikoliv trestáním nevinných a další demoralisací. Vedle řádných kautel depositních, jež ovšem nesmíme vybočiti z rámce účelnosti, bud proto umožněn co nejpřísnější výběr osob, jimž se veřejná víra propůjčuje, a dále buď pod přísným disciplinárním trestem zakázáno notářům každé jednání i chování, které by bylo s to ohroziti bezpečnost hodnot, notářům svěřených, na př. hraní hazardních her, spekulací obchody bursovní a pod.

Jsme dále ochotni svou dobrou vůli dokumentovati opětně skutkem, totiž postarati se

mezi sebou o dobrovolnou náhradu nedostávající se částky na krytí zpronevěry Patschovy úměrným rozvržením škody mezi jednotlivé notáře, odpovídajícím únosnosti jejich kanceláří, a zriditi si i autonomní společné kauce, které by sloužily především k dočasnému založení chybičích deposit, a pokud by způsobená škoda nemohla být plně uhrazena postihem vůči notáři - defraudantu a osobám za něho ručícím dle čl. IV. osnovy, jakož i z výměřky jeho notářského místa, v důsledku defraudace uprázdněného, i ke skutečné úhradě schodku; přesunutí úhrady na uprázdněné místo není tak nespravedlivé jako vyvlastnění náhrady od poctivých kolegů, poněvadž nezasahuje nikomu do nabytých práv. Kandidátům tím také neucházejí místa, poněvadž s takovými mimorádnými případy nemohou ve svých nadějích na jmenování kalkulovati; kdyby nebylo došlo ke zpronevěře a s ní související suspensi nebo sebevraždě notáře, nebylo by se místo jeho uprázdnilo.

K převzetí těchto břemen, zejména k těmto těžkým finančním obětím jsme dobrovolně ochotni, osvědčí-li vláda i zákonodárné sbory jen spravedlnost vůči stavu našemu, a splní-li tyto naše minimální, a naprosto spravedlivé i důvodné požadavky:

1. Ustanoví-li, že obligatorní forma notářského spisu, nařízená zákonem pro určité právní jednání pod jich neplatností, nemůže být nahrazena pouhou solenisací dle § 54 not. řádu č. 75/1871 (tento samozřejmý postulat jest již rozřešen v tomto smyslu v § 178 osnovy nového not. řádu).

2. Rozšíří-li vykonatelnost not. spisu dle § 3 not. řádu na každou soukromoprávní povinnost (což je rovněž již přijato v osnově nového notářského řádu).

3. Umožní-li nám uzavěru stavu proti nežádoucím přestupům kandidátů z cizích praxí ustanovením, že cizí praxe justiční se započítává do praxe notářské nejvýše 1 rokem (přijato v § 10 osnovy not. řádu), a že komory mohou zamítnouti zápis do seznamu kandidátů notářství, mají-li pro to vážné důvody. Tento požadavek je samozřejmým předpokladem pro převzetí kolektivního ručení.

4. Naradí-li respektování obsazovacích návrhů ministrem spravedlnosti, při substitucích pak příslušnými soudy.

5. Upraví-li sazby soudních poplatků za legalisace majetkoprávních listin a podání hodnoty přes 10.000 Kč na výši, odpovídající sazbám notářským. Tím nebude občanstvo nikterak poškozeno, a státní pokladna získá značně vyšší příjem.

6. Poskytnou-li nám řádnou ochranu proti pokoutníkům, která je ostatně i v zájmu občanstva a fisku, jak výše dovozeno, a to buď obligatorním signováním knihovních návrhů a římeních opovědí notářem či advokátem, nebo jiným vhodným opatřením.

7. Uzákoni-li zásadní přikazování všech pozůstalostí k projednání notářům jako soudním komisářům s výhradami pro případ, že by notář tuto agendu náležitě nevyřizoval. Při tomto opatření jsme ochotni vyjiti v otázce sazeb vstřícně potřebám občanstva, zvláště při pozůstatostech menších.

8. Vyloučí-li aktuary z projednávání pozůstalostí, zejména z přezkoumávání a oceňování notářských elaborátů. Je přece nelogické, aby práci právníkovu přezkoumával, a odměnu za ni úročoval neprávnik. A není také správné, aby v době, kdy soudní kanceláře fungují naprosto nedostatečně, a zároveň ohromné množství nezaměstnaných právníků nemůže naléztí umístění, neprávníci zabírali právníkům místa, místo aby své síly a schopnosti uplatnili ve vedení soudních kanceláří.

Zdůrazňujeme, že tyto požadavky jsou skutečně minimální předpoklady naší existence a možnosti vykonávat povolání notářské naprosto neodvisle, jak toho instituce notářství vyžaduje, má-li své vznešené poslání plniti řádně a účelně, k opravdovému prospěchu občanstva i státu.

Vedle tohoto doplnění osnovy navrhujeme v dosavadní úpravě tyto změny:

V čl. II. § 2, odst. 1. i. f. buďte vyloučeny z objektivního rozsahu ručební povinnosti »nároky z ručení podle § 15, odst. 4«. Dále buďtež v tomto odstavci škrtnuta slova »nebo z činnosti jeho jako správce konkursní podstaty nebo jako vyrovnacího správce, ježto za nároky z těchto funkcí ručí notář již podle konkursního řádu i podle obecných norem veškerým svým jměním, a speciální ustanovení o zvláštní kauci bylo by pro stav notářský potupné, když se žádná kauce nevyžaduje

u advokátů ani laiků, kteří rovněž funkce správcovské zastávají.

Dále buď při tomto ustanovení uvažováno, nebylo-li by sociálně spravedlivější, aby kauce byly odstupňovány obdobně jako dosud, na př. v sídlech okresních soudů 20.000 Kč, v sídlech sborových soudů prvé instance 50.000 Kč a v Praze 100.000 Kč, nebo aby aspoň nově jmenovaným notářům byly povoleny tři roční splátky.

V čl. III. § 6 buď aspoň přibližně determinován pojem hodnot nepatrných, v odst. 2. pak buď škrtnut požadavek předběžného spolupodpisu osoby, která je oprávněna depositem disponovat (správně, která má být o každé notářově dispozici depositem vyzrozuměna), ježto tím by se účel většiny deposit zmařil. Dále buď zde doplněno, že ustanovení tato se nevztahují na směnky odevdané notáři k protestaci.

§ 7 buď doplněn odstavcem 3 tohoto znění: Depositní knihy, jakož i zápisy do nich činěné a stvrzenky z nich vydávané jsou prosty kolků i poplatků. Důvody pro to jsme uvedli již výše.

§ 9 buď přepracován v tom smyslu, že záruky za splnění jistého účelu složené, musí být při přeložení do jiného města (ne na jiné místo v tomtéž městě) vždy předány nástupci, neboť zdá se, že ve znění osnovy není vystižena právní povaha deposita notářů, jež ve většině případů nejsou prostá deposita, která by se neztenčená a nezměněná měla vydati jiné osobě neb úřadu, nýbrž obsahují mandát neb smlouvu o dílo, kterýmž notář jest poukázán, aby určitým způsobem s úschovou naložil: na př. má platiti z trhové ceny provedení depurace prodaného objektu, zajistiti a zaplatiti poplatky převodní, daně a dávku z přírůstku atd.

V § 11 nařízená prozatímní suspense buď omezena na případy, kdy notář poruší předpisy o depotech v domě; vždyť může se státi, že depositum převezme notářův úředník nebo koncipient, a notáři to zatají. Odst. 2 buď vypuštěn, ježto nepočítá s odvislostí kandidáta od notáře-zaměstnavatele.

Čl. V. buď v zásadě přepracován a nahrazen autonomními společnými kaucemi, určenými především k dočasnému založení chybičích deposit, a teprve podružně k úhradě schodku, když by celou ztrátu nebylo možno uhraditi postihem na jmění notáře-defraudanta, dále na jmění osob za něho ručících dle čl. IV. osnovy a konečně na jeho notářské místo, v důsledku defraudace uprázdněné. Přesnou textaci tohoto článku ve smyslu těchto zásad dovolíme si navrhnouti dodatečně.

V čl. VI. § 22: do odst. 1 buď vsunut za slova »jakož i při dražbě věcí movitých« další text »a při zastupování stran před soudy a úřady«...

V čl. VII. § 25 buď škrtnut celý odst. 3.

Ostatní body vyžadují pouze stylistické úpravy a opravy některých redakčních chyb a nedopatření, jež lze provésti bez jednání až při konečné revizi.

Tento projev byl přijat jednomyslným souhlasem všech přítomných. V debatě po něm se rozvinuvší podrobil Dr. Vilímek celé kolektivní ručení v navržené formě ostré kritice a projevů nevnou víry, že pravé slovo nalezne též pravé muže v zákonodárných sborech, kteří nedopustí, aby tato mravně nedůstojná a právnímu řádu odporující ustanovení se stala zákonem. Viceprezident Dr. Dušek z Bratislavy rovněž souhlasí s předneseným projevem a ujišťuje solidaritou slovenských veřejných notářů, která je zde bezpodmínečně nutná. Jest spravedlivé, aby se nám za dobrovolně přinášené oběti dostalo náhrady, a to především přenesením veškeré pozůstalostní agendy, jakož i všech ověřovacích úkonů toliko na veřejné notáře, jak tomu bylo na Slovensku před převratem, tak, aby činnost soudů v těchto oborech byla jen podpůrná. Navrhuje, aby kauce byly valorisovány, avšak jejich dosavadní odstupňování bylo ponecháno. Toliko záruční, nikoliv uhrazovací fondy resp. společné kauce buďte regionální a autonomní. Konečně nutno brákovati k tomu, aby tato předloha nestala se předmětem separátního zákona, nýbrž byla včleněna až do celého nového notářského řádu, jež by ostatní potřeby našeho povolání i stavu řádně upravil. (Potlesk.) Debata, která byla stále na vysoké úrovni, se dále zúčastnili pres. Dr. Lenšík, Krajiček, Dr. Rudolf, Řebík, Dr. Rezáč, Dr. Motlík, pres. Dr. Togner, který výstižně připomenul, že důvěru, které se notáři i celý stav též nelze nadekretovati nějakým zákonem nebo opatřením vlády, tu důvěru si musí každý jednotlivec získati a udržeti sám. Je třeba zdůrazniti, že zpronevěry byly a jsou všude, zejména též v řadách veřejných a peněžních úředníků, advokátů a pod., a pokud škodu z nich nehradí stát čili veškeré poplatnictvo, nehradí škodu tu nikdo. A přece nikoho ani nepadne, aby i těmito stavům bylo ukládáno kolektivní ručení,

i když jejich příslušníci požívají rovněž veřejné víry, přijímají deposita, a občanstvo je nuceno své zastupování resp. vyřizování svých věcí jim svěřovati. Poukazuje též na nesrovnalosti v praxi, kdy soud na př. bohatému statkáři provede bezplatně stotisícovou zápůjčku ze sirotčí pokladny, avšak nepatrný knihovní pořádek chudým stranám nikoliv. Dr. Vavrouch si stěžuje na nepřiměřené krátkou lhůtu k podání připomínek, ve které nelze ani osnovu pořádně prostudovati a kolegum svolati, a uvádí, že takové zatížení, jakým nám nová osnova hrozí, nebylo po celou dobu notářství ani myslite'no. Má za možnu dvoji cestu: buď bude nám řádně upravena a chráněna naše agenda, pak by bylo možno kolektivní ručení přijmouti, ovšem s náležitým limitem, nebo budeme nuceni se depositní agendy vůbec zříci, poněvadž toto hrozné zatížení a risiko bychom vůbec neunesli. Přijetím kolektivního ručení v navržené formě stala by se ze stavu notářského společenost s ručením neobmezeným, ve které by však byla společna jen passiva. Osnova není domyšlena též v tom směru, že by podporovala ukryvání majetku notářů, resp. zbavování se téhož; když však notářstvo bude zbaveno majetku, kdo převezme zajištění rodin notářů? Stát? Notářské povolání by se stalo podnikem hazardním, když by notář měl ručiti za 460 osob, které vůbec nezná. Dále navrhuje, aby nemajetným začátečníkům bylo umožněno složit kauci ve splátkách, na př. hned 20.000 Kč a zbytek ve třech ročních splátkách po 10.000 Kč, nebo aby kauce by'y odstupňovány, jako dosud. Také dává k úvaze námět automatického vzrůstání kaucí tím, že by výtěžky musily být i kauce ponechávány, resp. při kaucovní hypotece by musil být skládan roční úrok zvláště. Taktéž poukazuje, že garanční fondy projednané loni v dubnu byly vyváženy rozšířením a zabezpečením naší agendy, a dále byly regionální podle jednotlivých zemí; při úhradě škody byl by tudíž nutný především regres na notáře z příslušné země. Příspěvky na úhradu defraudací i do záručního fondu dlužno prohlásiti za srážkové položky při dani výdělkové i důchodové, event. vrácené částky by ovšem byly předmětem zdanění. Připouští, že osnova je přeháhlená, ale je přece jen zarážející její tendence, postihující především poctivé kolegy. Doporučuje též doplněk, aby komora byla oprávněna při objevení zpronevěry ihned naříditi obdobnou obstavku všeho jmění notářova, jaká nastane při prohlášení konkursu.

Další debaty zúčastnili se ještě Dr. Čulík, Dr. Janatka, Dr. Žejglic, Dr. Fiala a j., jejich projevy se však povětšinou kryly s obsahem připomínek a návrhů již výše zmíněnými.

Delegáti komor si stěžovali též nejen na nerespektování obzavovacích návrhů, nýbrž i na to, že jmenování se uskutečňují teprve po nebývalých průtahcích: na př. místo po Dr. Pelcovi v Mor. Ostravě jest uprázdněno již 2½ roku! Těmito průtahy trní ovšem nejen místa sama, nýbrž i jejich občanstvo.

Schůze byla ukončena srdečným doslovem pres. Dr. Čulíka, jenž vzpomenu na těžké chvíle, které funkcionáři stavu po zpronevěře Patschově a nenřátelské kampani ze známých stran proti našemu stavu v denním tisku rozvívené prožívali, appelloval na solidaritu celého stavu a projevil naději, že i u nás bude notářství upraveno tak, aby se mohlo důstojně postaviti po bok řádně vybavenému notářství států jiných.

Dr. F. J.

Schůze odboru »Praha« Spolku notářů československých konala se dne 23. února 1935 v restauraci U Bumbříčků v Praze; zahájil ji místopředseda p. notář Josef Křen, který uvítal přítomné, omluvil nemocnělého předsedu, p. notáře Dra Václava Černého z Řičan, a věnoval vřelou a proctěnou vzpomínku nezapomenutelnému bývalému předsedovi Spolku notářů čl. a vicepresidentu pražské notářské komory, p. notáři Dru Václavu Svobodovi, jehož památku uctili přítomní povstáním.

Po té ujal se slova kandidát notářství, Dr. Alois Žofka, aby promluvil na thema »O zástavním právu smluvním k věcem movitým«. Ve své obsáhlé a neobyčejně svědomitě propracované přednášce probral důkladně celou látku, nastínil problémy, které tato instituce v sobě chová se zřetel'em na ochranu zástavního věřitele, zástavce a třetích osob, zejména problém dnes nejvýše aktuální, jak uvést i v soulad rozpor mezi ochranou zástavce ponecháním zástavy k udržení výdělkových možností a ochranou věřitele i třetích osob před opětovným zastavením neb znehodnocením zástavy. Rečník vylíčil vzory posit. práva, zejména stanovisko pruského Landrechtu, ukázal na příliš stručné řešení v občan. zákoníku, probral důkladně obsáhlou literaturu o věci a srovnal naše právo se vzory cizími. Na konec citoval četnu judikaturu, která — zejména popřevratová — je pro praxi nejdůležitější.

Po ukončení přednášky poděkoval pan předsedající řečníku a vyzval k debatě, již se účastnili p. notáři Jan Vaníček, Zde